

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta (HE 155/2021 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteeri Henna Närhi, opetus- ja kulttuuriministeriö
- opetusneuvos Maisa Montonen, Opetushallitus

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen Hiihdonopettajat ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi ammattipätevyyden tunnustamisesta annettua lakia ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettua lakia. Ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin lisättäisiin Opetushallituksen tehtäväksi toimivaltaisen viranomaisen tehtävät myös sellaisissa ammattipätevyyden tunnustamista koskevan direktiivin soveltamistilanteissa, joissa ammatit eivät ole Suomessa säänneltyjä.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettuun lakiin lisättäisiin myös uudet säännökset tunnustamishakemusten käsittelymaksujen perimisestä.

Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2021. Lain käsittelymaksuja koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan 1.1.2022. Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2022.

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2021 vp

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Lakiesityksen tarkoituksena on turvata Suomessa sääntelemättömien ammattien edustajien mahdollisuus harjoittaa ammattia toisessa EU-maassa sekä sujuvoittaa Opetushallituksen käsittely- ja päätösmaksujen perimistä. Valiokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena.

Esitys liittyy erityisesti ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY 49 b artiklan nojalla hiihdonopettajille vahvistettavasta yhteisestä koulutustestistä annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2019/907, jäljempänä komission asetus, asetettuun velvoitteeseen myöntää hiihdonopettajan pätevyystodistus mainitun asetuksen 7 artiklan mukaisten saavutettujen oikeuksien perusteella. Säännöksellä varmistetaan se, että Suomessa koulutetut hiihdonopettajat voivat osoittaa hiihdonopettajan pätevyytensä muissa EU- ja ETA-maissa siitä huolimatta, ettei ammatti ole Suomessa säännelty.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, joka ei koske ainoastaan hiihdonopettajia vaan joka kattaa kaikki muutkin Suomessa sääntelemättömät ammatit. Lakiesityksen mukaan Opetushallitus on toimivaltainen viranomainen ammattipätevyysdirektiivin mukaisissa menettelyissä kaikkien Suomessa sääntelemättömien ammattien osalta, jollei muualla toisin säädetä. Tehtävä täydentää Opetushallituksen nykyistä ammattipätevyysdirektiiviin liittyvää tehtäväkokonaisuutta, joten sivistysvaliokunta pitää ehdotettua ratkaisua perusteltuna.

Valiokunta pitää ammattipätevyyden tunnustamishakemusten sekä tutkintojen ja opintojen rinnastamishakemusten kaksivaiheista maksumenettelyä tarkoituksenmukaisena. Ehdotetut säännökset hakemusten käsittelystä ja päätöksestä perittävien maksujen maksuajankohdasta ovat kannatettavia.

Valiokunta ehdottaa ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamista koskevan lain voimaantulosäännöksen muuttamista asiantuntijakuulemisissa esitetyn mukaisesti siten, että maksuja koskeva uusi 13 a § tulisi voimaan vasta 1.3.2022.

Asiantuntijalausunnossa on tuotu esille myös toive, että Vuokatin Urheiluopisto poistettaisiin hiihdonopettajan pätevyyden myöntävänä tahona, koska koulutukset on järjestetty yhteistyössä Suomen hiihdonopettajat ry:n kanssa ja viimeksi mainittu taho myöntää todistukset. Tältä osin valiokunta toteaa, että Vuokatin Urheiluopiston asema on kirjattu komission asetuksen liitteeseen ja mahdollinen asetusmuutos edellyttää ministeriön ja Euroopan komission välisiä neuvotteluja.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. lakiehdotuksen voimaantulosäännös. Saadun selvityksen mukaan Opetushallituksen sähköinen maksujärjestelmä on käyttöönottovalmis tammi—helmikuussa 2022. Tämän vuoksi asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille tarve viivästyttää maksumenettelyyn liittyvien säännösten voimaantuloa siten, että kaksivaiheisia maksuja koskevat pykälät tulisivat voimaan vasta

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2021 vp

1.3.2022. Valiokunta ehdottaa tämän perusteella ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muutoslain voimaantulosäännöksen muuttamista. Ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muutoslain voimaantulopäivämäärä jätetään hallituksen esitykseen sisältyvää lakiehdotusta vastaavasti avoimeksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sivistysvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 155/2021 vp sisältyvän 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 155/2021 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammattipätevyyden tunnustamisesta annetun lain (1384/2015) 4 § ja
lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

2 luku

Tunnustamisjärjestelmiin liittyvät säännökset

4 §

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho ja toimivaltaisten viranomaisten tehtävät

Opetushallitus päättää muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen tuottamasta kelpoisuudesta säänneltyyn ammattiin, jollei muualla toisin säädetä. Opetushallitus on toimivaltainen viranomainen ammattipätevyysdirektiivin mukaisissa menettelyissä Suomessa sääntelemättömien

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2021 vp

ammattien osalta, jollei muualla toisin säädetä. Oikeudesta harjoittaa ammattia toisessa maassa hankitun ammattipätevyyden perusteella päättää sama taho, joka myöntää oikeuden kyseisen ammatin harjoittamiseen Suomessa suoritettun tutkinnon tai koulutuksen perusteella.

Ammattipätevyyden tunnustamisesta vastaava taho voi tarvittaessa pyytää yliopistolta, korkeakoululta, muulta oppilaitokselta tai koulutuksen järjestäjältä päätöksenteon tueksi lausunnon. Lausunnon antava taho voi periä lausunnosta sitä pyytäneeltä omakustannusarvon mukaisen maksun noudattaen valtion maksuperustelakia (150/1992).

Ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvien toimivaltaisten viranomaisten on toimittava tiiviissä yhteistyössä kotijäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kanssa ja huolehdittava keskinäisestä avunannosta unionin tunnustamissäännöksissä asetettujen määräaikojen puitteissa.

13 a §

Hakemuksen käsittelystä perittävän maksun ja päätösmaksun suorittaminen

Edellä 13 §:ssä tarkoitettua ammattipätevyyden tunnustamispäätöstä koskevan hakemuksen käsittelyn jatkaminen Opetushallituksessa sen vireilletulon jälkeen edellyttää, että käsittelystä perittävä maksu on suoritettu 14 päivän kuluessa hakemuksen vireille tulosta. Hakemus raukeaa, jos hakemuksen käsittelystä perittävää maksua ei ole suoritettu mainitussa määräajassa.

Päätöksen saaminen ammattipätevyyden tunnustamista koskevaan hakemukseen edellyttää, että päätösmaksu on maksettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Lain 13 a § tulee kuitenkin voimaan vasta 1 päivänä **maaliskuuta** 2022.

2.

Laki

ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annettuun lakiin (1385/2015) uusi 6 a § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2021 vp

6 a §

Hakemuksen käsittelystä perittävän maksun ja päätösmaksun suorittaminen

Edellä 6 §:ssä tarkoitetun rinnastamishakemuksen käsittelystä peritään maksu.

Rinnastamishakemuksen ja muun tämän lain nojalla tehdyn hakemuksen käsittelyn jatkaminen sen vireille tulon jälkeen edellyttää, että käsittelystä perittävä käsittelymaksu on suoritettu 14 päivän kuluessa hakemuksen vireille tulosta. Hakemus raukeaa, jos hakemuksen käsittelystä perittävää maksua ei ole suoritettu mainitussa määräajassa.

Päätöksen saaminen rinnastamishakemukseen ja muuhun tämän lain nojalla tehtyyn hakemukseen edellyttää, että päätösmaksu on maksettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 19.11.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Paula Risikko kok
varapuheenjohtaja Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Sanna Antikainen ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Jukka Gustafsson sd
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Ville Kaunisto kok
jäsen Mikko Kinnunen kesk
jäsen Pasi Kivisaari kesk
jäsen Ari Koponen ps
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Pirkka-Pekka Petelius vihr
jäsen Sofia Vikman kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maiju Tuominen